

Un any per redescobrir la literatura de Teresa Pàmies més enllà de la militància

L'any del centenari de l'escriptora culminarà amb un simposi a l'octubre i la reedició de 4 llibres

Teresa Pàmies va ser un personatge popular i va tenir un paper protagonista en la història molt abans de ser escriptora. Amb 16 anys participava en un míting amb el president Companys i Frederica Montseny. "La política va abans de la literatura", certifica el seu fill, Sergi Pàmies. No va ser fins als 51 anys que va aparèixer l'escriptora, alliberada de la necessitat d'escriure articles de premsa que responien a la seva militància i el seu compromís. Va ser 'Testament a Praga', les memòries del pare, que li va valdre el Premi Josep Pla del 1970, un xec que li va servir per tornar de París amb tota la família malgrat l'oposició de l'entorn polític. La qüestió és que "quan es manifesta l'autora ho fa amb un pòsit vital, havent viscut la guerra, l'exili, la militància, la discrepància, la maternitat en condicions insòlites, i alhora amb un entusiasme i eterna capacitat de mantenir el nivell de la llengua catalana i l'accent de Balaguer, que mai va perdre", afirma el fill. Aquesta Teresa Pàmies escriptora és la que a la família -"la tribu", en diu ell- li fa més il·lusió de recuperar aquest 2019, que es commemorarà oficialment el seu centenari. De tota manera, no es bandejarà la seva activitat com a articulista de premsa, cronista, testimoni, militant i figura popular que va abordar qüestions com la memòria, el feminisme, el compromís ètic, el comunisme, l'autodidactisme, l'exili i la vellesa.

Les activitats, comissariades per Montse Barderi, tot just són un compendi d'intencions (en teoria l'acte institucional central serà 'Testament a Praga', interpretat per Jordi Bosch i Emma Vilarasau, però encara no té ni data ni pressupost), però és segur que a l'octubre es farà un simposi sobre la seva obra. Pàmies sempre s'havia sentit "estimada popularment", diu el fill, però també havia viscut "la sensació de suficiència acadèmica", una espina que ara la família es traurà. També es farà una ruta literària per Balaguer, una exposició itinerant, diversos espectacles teatrals i fins i tot uns concerts amb els boleros que li agradaven i que havia fet servir a les seves col·laboracions radiofòniques. Els actes es poden anar ampliant fins més enllà del 2019. La Institució de les Lletres Catalanes no hi té un pressupost assignat, però es compromet a trobar recursos.

L'Any Pàmies s'ha presentat aquest dimecres, quan fa just 7 anys que l'escriptora va morir: "Això ja marca una mica l'esperit d'estar oberts a imponderables", diu Pàmies. La família vol ajudar a "facilitar" el material documental i a posar ordre al llegat de la mare per difondre la seva obra (per exemple, han comptat fins ara 50 títols però no descarten que n'apareguin més), però vol mantenir-se en un segon pla. Si en els últims anys s'han reeditat 'Quan érem refugiats', 'Vacaciones aragonesas' i 'Si vas a París, papà... Diari de maig del 1968', aquest 2019 està previst que surtin 'Matins de l'Aran', 'Gent del meu exili', 'Memòria dels morts' i 'Amor clandestí', que per fi podrà tenir per portada una foto de Pàmies amb el seu amor, Gregorio López Raimundo, secretari general del PSUC.

"La Teresa era moltes Tereses", diu Sergi Pàmies, que recorda una anècdota de com un grup de feministes radicals (entre les quals anys després va saber que hi havia Karmele Marchante) van 'atacar' les feministes de tota la vida llançant-los sostenidors en unes jornades del 1976. "Mai es va acabar tot el que havia viscut", diu Pàmies de la seva mare, que tant va connectar amb una generació que havia viscut el pitjor del segle XX. Va tocar totes les tecles. "El punt en comú és l'idealisme, l'entusiasme i l'altruisme", reconeix el fill.
